

**Załącznik Nr 1
do Uchwały
Nr XXXVIII/ 301 /2009
RADY GMINY PSARY
z dnia 23.12.2009 roku**

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
GMINY PSARY
na 2010 rok**

SPIS TREŚCI

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Strony

Wstęp.....	3
------------	---

Rozdział I

1.1 Diagnoza.....	5
-------------------	---

1.2 Zasoby gminy.....	7
-----------------------	---

1.3. Zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	8
--	---

Rozdział II Cele, zadania, realizatorzy programu.

2.1. Cele programu.....	11
-------------------------	----

2.2. Zadania programu.....	12
----------------------------	----

2.3. Zadania Punktu Konsultacyjnego	16
---	----

2.4. Realizatorzy Programu	18
----------------------------------	----

Rozdział III

3.1. Zasady wynagrodzenia członków G.K.R.P. Al.....	22
---	----

Rozdział IV

4.1. Źródła finansowania	23
--------------------------------	----

4.2. Zakończenie	23
------------------------	----

WSTĘP

Profilaktyka jest to szereg działań mających na celu zapobieganie chorobie bądź innemu

niekorzystnemu zjawisku zdrowotnemu przed jej rozwinięciem się, poprzez kontrolowanie przyczyn i czynników ryzyka. Polega ona na zapobieganiu poważniejszym konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie. Celem profilaktyki jest podjęcie szybkich i skutecznych działań przywracających zdrowie, ma ona również na celu zahamowanie postępu lub powikłań już istniejącej choroby. Dzięki temu prowadzi do ograniczenia nieprawidłowości i inwalidztwa. Istotnym elementem profilaktyki jest także zapobieganie powstawaniu niekorzystnych wzorów zachowań społecznych, które przyczynia się do podwyższenia ryzyka choroby.

Wyróżniamy **trzy fazy** profilaktyki :

- Profilaktyka wczesna – mająca na celu utrwalenie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia i zapobieganie szerzeniu się niekorzystnych wzorców zachowań w odniesieniu do osób zdrowych.
- Profilaktyka pierwotna (I fazy) – mająca na celu zapobieganie chorobie poprzez kontrolowanie czynników ryzyka, w odniesieniu do osób narażonych na czynniki ryzyka.
- Profilaktyka wtórna (II fazy) – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie.
- Profilaktyka III fazy, której działania zmierzają w kierunku zahamowania postępu choroby oraz ograniczeniu powikłań.

W zakresie profilaktyki wtórnej rolę odgrywają przesiewowe badania skринingowe. Są to zorganizowane działania polegające na wczesnym wykryciu w populacji chorób lub stanów patologicznych za pomocą stosownych badań i wiarygodnych testów diagnostycznych. Prowadzone szeroko zakrojonych działań profilaktycznych przynosi w krótszej lub dłuższej perspektywie czasowej wymierne korzyści dla społeczeństwa w postaci :

- poprawy świadomości zdrowotnej populacji;
- poprawy stanu zdrowia ludności;
- zmniejszenia ilości osób z powikłaniami chorób i trwałym inwalidztwem;
- zmniejszenia liczby zachorowań i zgonów;
- zwiększenia wykrywalności chorób we wczesnym stadium rozwoju;
- zwiększenia odsetka wyleczeń;
- zmniejszenia abstynencji chorobowej;
- obniżenia kosztów leczenia;
- mniejszych strat finansowych(zasiłki chorobowe, straty produkcyjne).

Na każdym etapie działań profilaktycznych znaczącą rolę odgrywa EDUKACJA ZDROWOTNA proces w trakcie którego ludzie uczą się dbać o zdrowie własne i innych osób. Koncentruje się ona na uświadomieniu związków między zdrowiem człowieka a jego stylem życia oraz środowiskiem fizycznym i społecznym. Edukacja zdrowotna obejmuje główne działania informacyjne, których bezpośrednim celem jest ukształtowanie sprzyjających zdrowiu przekonań motywacji i umiejętności, a co za tym idzie postaw zdrowotnych jednostki, które powinny prowadzić do realizacji zachowań służących zdrowiu.

Polskie prawodawstwo zobowiązuje określone przedmioty do realizacji zadań profilaktycznych. Tymi podmiotami przede wszystkim są organy administracji publicznej, tak rządowej, jak i samorządu terytorialnego.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku z późniejszymi zmianami, tekst jednolity Dz. U. z 2007 roku Nr 70 poz.473 a poszerzone są Europejskim Planem Działań Wobec Alkoholizmu, Wojewódzką Strategią Polityki Społecznej na lata 2006 – 2020 (dział 6.3), w oparciu o Gminną Strategię Polityki Społecznej na lata 2006 – 2013 w

Psarach (rozdział 2.3.4). Zgodnie z treścią ustawy o wychowaniu w trzeźwości zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w szczególności tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od alkoholu: działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczenie dostępności alkoholu; leczenie, rehabilitacja i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnych następstw nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy. Zgodnie z zapisem w art. 11□ ustawy na wydatki związane z realizacją gminnych programów profilaktycznych gminy pozyskują dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zobowiązane są do wykorzystania ich na zadania, które w szczególności obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych w programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. ponadto Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, Pełnomocnik ds. uzależnień czynią starania pozyskania dodatkowych środków w ramach programów na realizację powyższych zadań.

W związku z powyższym realizacja w/w zadań prowadzona jest w Gminie Psary w formie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który określa działania profilaktyki, uchwalonego corocznie przez Radę Gminy. Zadania niniejszego Programu będą realizowane od dnia przyjęcia przez Radę Gminy w Psarach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2010 rok.

Rozdział I

1.1. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Gminę Psary zamieszkuje obecnie 11254 mieszkańców.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy (stan na dzień 30.09.2008r. zarejestrowanych jest 363 osób bezrobotnych, w tym 241 kobiet.

W 2008 roku na terenie Gminy Psary stwierdzono:

- popełnionych przestępstw – 126;
- ilość sprawców będących pod wpływem alkoholu – 28;
- ilość interwencji w miejscach publicznych – 198;
- ilość interwencji domowych – 132;

- ilość sporządzonych wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego z art. 51 KW – 3
- ilość osób odwiezionych do wytrzeźwienia w PDOZKPP Będzin -15;
- ilość zatrzymanych kierowców będących pod wpływem alkoholu – 10;
- ilość zatrzymanych rowerzystów będących pod wpływem alkoholu -52.
- Ilość sporządzonych „Niebieskich Kart” – 8
- Ilość sprawców przemocy domowej – 47;

W trzech kwartałach 2009 roku na terenie Gminy Psary stwierdzono:

- popełnionych przestępstw – 72;
- ilość interwencji w miejscach publicznych – 241;
- ilość sporządzonych „ Niebieskich Kart”- 2;
- ilość sprawców przemocy domowej – 4;
- ilość sporządzonych wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego z art. 51 KW (zakłócenia spokoju nocą) –9 ;
- ilość zatrzymanych kierowców będących pod wpływem alkoholu – 21
- ilość zatrzymanych rowerzystów będących pod wpływem alkoholu – 19

W trzech kwartałach roku 2009 w Szpitalu Powiatowym na Oddziale Psychiatrycznym hospitalizowano ogółem 12 osób. W 2008 roku 9 osób z rozpoznaniem psychoz alkoholowych i ostrych zespołów abstynenckich oraz innych zaburzeń wynikłych z uzależnienia od alkoholu. Każdy z pacjentów oddziału hospitalizowany z powodu następstw i powikłań choroby alkoholowej jest objęty programem terapeutycznym obejmującym m.in. detoksykację, farmakoterapię, diagnostykę, leczenie somatycznych następstw uzależnienia.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzieliła 31 porad osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym. W wymienionym okresie wpłynęło 31 nowych wniosków leczenia odwykowego. W wyniku pracy GKRPAI. czworo osób , w tym jedna kobieta dobrowolnie podjęło leczenie odwykowe w zamkniętych ośrodkach odwykowych. Na wniosek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Sąd Rodzinny w Będzinie dwóm rodzinom odebrał czworo dzieci, dzieci zostały umieszczone w Domu Dziecka w Sarnowie.

W Punkcie Konsultacyjnym do 30 listopada 2009 roku skorzystało 156 osób:

- z porad prawnika – 33 osoby
- z porad psychologa – 63 osoby
- z porad logopedy – 10 dzieci
- z porad terapeuty do spraw uzależnień – 50 osób

Mając świadomość występujących problemów, podjęto działania zmierzające do ograniczenia spożycia alkoholu, poprzez zasady usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych, limitu punktów sprzedaży, Uchwała Rady Gminy Nr XXXVII /264 /98 z dnia 27.02.1998 roku wprowadziła katalog obiektów chronionych, w pobliżu których nie mogą być usytuowane punkty sprzedaży napojów alkoholowych m. in. o:

- szkoły, przedszkola, placówki opiekuńczo – wychowawcze, obiekty kultu religijnego, i wprowadziła także zasadę oddalenia o co najmniej 50 m od obiektów chronionych w stosunku do punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Według stanu na dzień 30 października 2009r. w gminie funkcjonują punkty sprzedaży napojów alkoholowych - w tym sprzedających napoje alkoholowe przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- o zawartości alkoholu w procentach do 4,5% oraz na piwo –42

- o zawartości alkoholu w procentach od 4,5% do 18% (bez piwa)- 37
- o zawartości alkoholu powyżej 18% - 36
 - Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży :
- o zawartości alkoholu w procentach do 4,5% oraz na piwo – 11
- o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (bez piwa) -6;
- o zawartości alkoholu powyżej 18% -8.

Określony Uchwałą Rady Gminy limit w wysokości 50 punktów sprzedaży napojów o zawartości powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) w detalu został wykorzystany w 70%

- 25 zakładów gastronomicznych, z tego 11 lokali ze sprzedażą, tylko napojów alkoholowych o zawartości 4,5% alkoholu oraz piwa.

Limit w wysokości 50 punktów sprzedaży napojów o zawartości powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) określony dla gastronomii, wykorzystany został w wysokości 28 %.

1.2. ZASOBY

1. Od 1990r. działa Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach, który udziela pomocy w różnych formach:
 - finansowej
 - w naturze
 - praca socjalna
 - usługi

W ośrodku pracuje pięciu pracowników socjalnych obsługujących klientów z terenu Gminy Psary, w tym również osoby uzależnione i współuzależnione od alkoholu.

2. Od 1984 roku działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Od września 1998 roku działa Punkt Konsultacyjny w Psarach ds.
 - poradnictwa dla osób uzależnionych,
 - poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą,
 - poradnictwo ogólnie – wychowawcze,

- wczesna profilaktyka,
- zajęcia w Świetlicy Integracyjnej:
 - a. zajęcia profilaktyczne,
 - b. zajęcia plastyczne,
 - c. zajęcia umuzykalniające,
 - f. zajęcia dydaktyczno – edukacyjne,
 - g. zajęcia sportowe,
 - h. konkursy,
 - i. turnieje,
 - j. gry i zabawy integracyjne
- 4. Zajęcia specjalistów ds. Uzależnień, przemocy, terapii:
 - prawnik
 - psychiatra biegły sądowy
 - psycholog biegły sądowy
 - pedagog
 - psycholog rodzinny
 - przeszkolony zespół realizatorów (pedagodzy szkolni) szkolnych programów profilaktycznych (m.in. „Spójrz Inaczej”, „Jak żyć z ludźmi – umiejętności interpersonalne”).

Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny współpracują ze sobą, z przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjum, policją, sądem rodzinnym, bibliotekami, ośrodkiem kultury, celem udzielania kompleksowej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.

5. Wolontariusze

Działalność Punktu jest wspierana przez wolontariuszy, szczególnie w zakresie rozszerzenia opieki nad dziećmi poprzez pomoc w nauce oraz organizowania kół zainteresowań i rozwoju indywidualnych zdolności dzieci.

1.3. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Założenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kierują działalność wszystkich instytucji na terenie gminy, zmierzającą do realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na 2010rok.

Zasady polityki programu:

- a. Program koncentruje się przede wszystkim na zjawiskach, które są specyficzne do działań samorządu lokalnego. W dziedzinie trzeźwości społecznej pozostają rozległe obszary do objęcia przez samoorganizującą się działalność obywateli. Samorząd inspirowe i wspomaga działania podejmowane przez grupy samopomocowe, organizacje pozarządowe, grupy wolontariuszy, jednostki i instytucje zaangażowane w realizację poszczególnych zadań programów.
- b. W dziedzinie życia gospodarczego programu, postuluje się przyjęcie zasady,

że alkohol jest specyficznym i odmiennym od innych produktów towarem, wymagającym specyficznych regulacji, w tym przeprowadzania kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.

- c. Program rezygnuje z batalistycznej frazeologii walki z alkoholizmem – zamiast apeli o jego zwalczenie, proponuje się konkretne zadania wskazujące na metody ich realizacji.

Podstawowe strategie realizacji programu:

1. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych).
2. Rozwój profilaktycznych programów informacyjnych i psychoedukacyjnych wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności wobec dzieci, młodzieży i grup podwyższonego ryzyka.
3. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów opracowujących i koordynujących realizację programów służących pomocą dzieciom i rodzinom dysfunkcyjnym.
4. Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnej strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych, zapobiegania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy.
5. Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze.
6. Wspieranie usług terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
7. Wspieranie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz środowisk wzajemnej pomocy.
8. Edukacja publiczna poprzez:
 - Informowanie o konsekwencjach nadużywania środków uzależniających i metodach zapobiegania szkodom zdrowotnym,
 - Promocja zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji
 - Dbanie o lobbing wśród liderów opinii i pozyskiwanie wsparcia osób znaczących na różnych szczeblach władzy.
 - Monitorowanie zjawisk i zasobów w sferze problemów alkoholowych i przemocy.
 - Nauka i promowanie zdrowego stylu żywienia i zdrowej żywności

Pozostałe zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zmniejszenie rozmiarów alkoholizmu oraz jego skutków,
2. Zmniejszenie spożycia napojów alkoholowych przez młodzież, w tym poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach pn. „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony”, „Sprawdź czy twoje picie jest bezpieczne”.
3. Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz udzielania rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej,
a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
 - wspieranie placówek uzależnień i współuzależnień oraz placówek i instytucji zajmujących się problemami w rodzinie w zakresie:
 - a. podnoszenie standardu warunków lokalowych oraz wyposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne,
 - b. pokrycia kosztów udziału specjalistycznych placówek w szkoleniach nt. uzależnień, współuzależnień, pomocy ofiarom i sprawcą

- przemocy domowej,
 - c. pokrycia kosztów realizacji dodatkowych ponadstandardowych usług terapeutycznych
 - d. wspieranie działalności Punktu Konsultacyjnego w Psarach dla osób uzależnionych i członków ich rodzin:
 - e. remont i adaptacja budynku przy ul. Szkolnej 100 w Psarach, celem uruchomienia Świetlicy Integracyjnej w Psarach,
 - f. kontynuowanie współpracy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy z Komisariatem Policji w Wojkowicach, Komendą Powiatową Policji w Będzinie, Sądem Rejonowym, Sądem Rodzinnym w Będzinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Psarach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Szkołami Podstawowymi, Gimnazjum,
 - g. kontynuowanie wspierania ogólnopolskich kampanii i lokalnych inicjatyw profilaktycznych,
 - h. kontynuowanie współpracy z poradnią psychologiczno – pedagogiczną w sprawach przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, świadczącą kompleksową pomoc terapeutyczną, psychologiczną, prawną, pedagogiczną, logopedyczną, opiekuńczą i socjalną ofiarą przemocy domowej,
 - i. finansowanie kosztów umów – zleceń dla specjalistów prowadzących zajęcia terapeutyczno – psychologiczne w Punkcie Konsultacyjnym,
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach profilaktycznych i opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
- a. dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów dla dzieci i młodzieży;
 - b. organizacja koncertów, wycieczek dla dzieci, młodzieży jako promocja zabawy bez środków psychotropowych;
 - c. pokrywanie kosztów zakupu wyposażenia i sprzętu artykułów piśmiennych, pomocy dydaktycznych;
 - d. prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w programach opiekuńczo wychowawczych i terapeutycznych;
 - e. kontynuowanie organizowania i finansowania programów profilaktycznych, przedstawień teatralnych, konkursów i przeglądów twórczości;
 - f. współfinansowanie organizacji i udziału dzieci, młodzieży oraz dorosłych w festynach, zawodach sportowych, przeglądach twórczości i innych imprez o charakterze trzeźwościowym oraz promującym zdrowy styl życia;
 - g. stworzenie warunków propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez sfinansowanie budowy, modernizacji i wyposażenia obiektów sportowych, placów zabaw;
 - h. nabór, weryfikacja i dofinansowanie turnusów terapeutyczno – rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach tzw. „Akcji Zima” oraz „Akcji Lato”;
 - i. pokrywanie kosztów zakupu pomocy naukowych, dydaktycznych i książek oraz prenumeraty specjalistycznej prasy dla uczestników zajęć w grupach terapeutycznych i Punktu Konsultacyjnego oraz placówek oświatowo – wychowawczych, instytucji i stowarzyszeń realizujących zadania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - j. promowanie zdrowej żywności i zdrowego żywienia wśród dzieci, młodzieży i mieszkańców Gminy Psary.
5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania

z zakresu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym:

- a. pokrywanie kosztów wykonywania i sporządzania przez biegłego psychologa klinicznego oraz lekarza psychiatrę pisemnych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu dla wskazanych mieszkańców Gminy Psary, programów informacyjno – edukacyjnych i krótkiej inwestycji przebywających w Izbie Wyrzeźwień mieszkańców gminy.
- b. promowanie, wspieranie i dofinansowanie działalności Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „CONCORDIA” w Psarach
- c. wspieranie funkcjonowania grup samopomocowych typu: AA, AN, Al.-Anon, Al.-Ateen, DDA, DDD(dorosłe dzieci dysfunkcjonalne),
- d. przeciwdziałanie łamaniu prawa związanego z handlem napojami alkoholowymi,
- e. przeciwdziałanie zakłócaniu ładu i porządku publicznego spowodowanego nietrzeźwością,
- f. zmniejszenie szkód osobistych i strat ekonomicznych spowodowanych uzależnieniem od alkoholu.

Rozdział II

Cele, zadania, realizatorzy programu

2.1. Cele programu

- a. zmniejszanie i zapobieganie rozmiarów problemów uzależnienia, które aktualnie występują
- b. zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami,
- c. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- d. kształcenie sprzyjającego zdrowiu środowiska życia, pracy i nauki,
- e. sport i rekreacja sprzyjające zapobieganiu uzależnieniom, wśród rodzin, dzieci i młodzieży,
- f. ograniczenie i zmiana struktury spożycia alkoholu,
- g. zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji gminy Psary w sytuacjach związanych z alkoholem,
- h. wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- i. budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu /w szczególności przeciwdziałanie przemocy w rodzinie/
- j. zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych
- k. wspieranie i wdrażanie Niebieskiej Karty
- l. edukacja publiczna
- m. edukacja FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy)

- n. specjalistyczne wspieranie ofiar przemocy domowej
- o. tworzenie lokalnych systemów w przeciwdziałaniu przemocy domowej
- p. wdrożenie programów, interwencyjno – edukacyjnych, terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej
- q. monitorowanie zagrożeń patologią i problemami alkoholowymi i ewaluacja wyników
- r. badania (ankietami) dotyczące wszystkich aspektów życia osób uzależnionych łącznie z analizowaniem przeszkód utrudniających im codzienne funkcjonowanie
- s. badania na temat:
 - wpływ warunków społecznych i ekonomicznych na życie osób niepełnosprawnych i ich rodzin
 - sposobów rozwijania służb i rozwiązań wspierających osoby niepełnosprawne
- t. uruchomienie Świetlicy Integracyjnej

2.2. Zadania programu.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin.

Punkt Konsultacyjny zwiększa dostępność do terapii dla osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin

1. Realizacja programów po podstawowym programie terapii (nie będących świadczeniami zdrowotnymi):
 - a. pracy grupowej
 - b. środowiska
 - c. indywidualnych przypadków
 - d. zwiększenie dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych programów
 - e. czas pracy placówki (godz. popołudniowo / wieczorne)
 - f. wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy
 - g. tworzenie informacji w miejscach publicznych
2. Realizacja programów pomocy dla młodzieży używającej napojów alkoholowych
3. Prowadzenie programów profilaktyczno – edukacyjnych dla osób mających problemy (wychowawcze, rodzinne, szkolne), a nie będących ludźmi uzależnionymi (chorymi).
4. Realizacja programów szkoleniowo – motywacyjnych dla mających problemy alkoholowe oraz ich rodzin pobierających zasiłek z OPS.
5. Realizacja programów dla bezdomnych nadużywających napojów alkoholowych.
6. Adaptacja pomieszczeń budynku przy ul. Szkolnej 100 w Psarach.
7. Stworzenie warunków propagujących zdrowy i trzeźwy styl poprzez finansowanie budowy, modernizacji i wyposażenia obiektów sportowych i adaptacja terenów rekreacyjno – sportowych, (na boiska do piłki nożnej, piłki ręcznej, siatkówki, koszykówki, kortów tenisowych), placu zabaw, zaplecza których celem jest propagowanie wśród rodzin, dzieci, młodzieży zdrowego stylu życia, pokazanie różnych sposobów spędzania wolnego czasu o charakterze rozrywkowo – sportowym, imprez kulturalnych, akcji edukacyjno – profilaktycznych.
8. Kierowanie osób realizujących zadania gminnego programu na szkolenia i dofinansowanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów

alkoholowych.

9. Dofinansowanie Halowego Turnieju w Piłce Nożnej Klubów i Stowarzyszeń Abstynenckich o puchar „TRZEŻWOŚCI”
10. Dofinansowanie wyjazdu rodzin na Złot Rodzin Abstynenckich organizowany w okresie wiosennym przez Trzeźwościowe Stowarzyszenie Turystyczno – Krajoznawcze w Katowicach. Złot - jest imprezą cykliczną, promującą trzeźwy styl życia, połączony z elementami profilaktyki antyalkoholowej i terapią rodzin z problemem alkoholowym.
11. Dofinansowanie wyjazdu rodzin na Ogólnopolski Przegląd Twórczości Abstynenckiej ZAMCZYSKO w Olsztynie / Częstochowy w okresie jesieni organizowane przez Trzeźwościowe Stowarzyszenie Turystyczno – Krajoznawcze w Katowicach – jest imprezą cykliczną promującą trzeźwy styl życia.
12. Dofinansowanie Pikniku Rodzinnego – Dzień FAS - u Cięża bez Alkoholu .
13. Dofinansowanie Halowego Indywidualnego Turnieju w Tenisie Stołowym Klubów i Stowarzyszeń Abstynenckich o puchar „ZDROWIA”
14. Mikołajkowy turniej w piłce nożnej szkół podstawowych o puchar Radości
15. Dofinansowanie Balu Abstynenckiego – pt. „Karnawał bez alkoholu”
16. Wyjazd na rodzinny obóz terapeutyczny, którego celem jest integrowanie rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu, poprawa komunikacji w rodzinie. Obóz prowadzić będą wykwalifikowani terapeuci oraz psycholog (dla grupy dziecięcej i młodzieżowej)
17. Organizowanie wypoczynku letniego, zimowego obozów i wycieczek dla dzieci i rodzin zagrożonych patologią, z rodzin dysfunkcyjnych i dzieci z placówek specjalnych w oparciu o pisemny program zajęć terapeutycznych.
18. Wspieranie organizowania wycieczek, rajdów, mityngów przez młodzież szkolną, które wpływają na ich rozwój umiejętności interpersonalnych oraz umiejętności służące zdrowemu stylowi życia.
19. Organizacja spektakli teatralnych dla dzieci i młodzieży szkolnej o tematyce profilaktycznej, w wykonaniu aktorów teatrów profesjonalnych.
20. Plenerowy Koncert Rodzinny
21. Lato 2010
22. Koncerty (muzyka poważna, rozrywkowa, ludowa)
23. Objęcie patronatem przez G.K.R.P.A.I. Gminnego konkursu pt. „Uzależnienia, HIV, AIDS to także Twój problem”.
24. Pomoc w organizowaniu konkursów plastycznych, literackich, fotograficznych itp. w placówkach oświatowych; GOK, klubach, Gminnej Bibliotece Publicznej i innych placówkach (zakup nagród, materiałów piśmiennych, dyplomów, sprzętu technicznego, itp.)
25. Prowadzenie cykli projekcji filmowych, poruszających tematykę patologii społecznych w porozumieniu ze szkołami.
26. Organizowanie przedszkolnych, szkolnych festynów rekreacyjno – sportowych, których celem jest propagowanie zdrowego stylu życia, pokazanie różnych sposobów spędzania wolnego czasu.
27. Wspieranie inicjatyw samorządów uczniowskich związanych z realizacją własnych projektów profilaktycznych w szkołach.
28. Prowadzenie lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rozrywkowo – sportowym, imprez kulturalnych akcji edukacyjno – profilaktycznych, w czasie, których zaproszeni goście (artyści, sportowcy, zespoły muzyczne) swoim autorytetem otwarcie wspierają bezalkoholowe przedsięwzięcia np.
Gmina Psary mówi NIE uzależnieniom i przemocy,
Forum Abstynentów Spotkanie z Abstynencką Trzeźwością Artystyczną
Bezpieczna Gmina

Rodzinny Rajd Rowerowy po ziemi psarskiej
Dzień Dziecka w Gminie bez Alkoholu
Piknik Rodzinny – Dzień FAS – u Cięża bez Alkoholu

28. Wspieranie organizacji zabaw mikołajkowych, świątecznych, Wigilii dla dzieci z rodzin patologicznych i ubogich, odbywających się nie tylko bez udziału alkoholu, ale w szczególnie sposób eksponujący ten fakt.
29. Organizowanie Wigilii dla rodzin patologicznych i ubogich.
30. Udział w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach medialnych: Cięża bez alkoholu, Pomarańczowa Linia, Niebieska Karta, Turystyczny Złot Rodzin Abstynenckich ,itp.
31. Poniesienie kosztów związanych z organizacją w/w imprez (m.in. zakup nagród, materiałów piśmiennych, sprzętu technicznego, gaże dla artystów, sportowców, zespołów muzycznych).
32. Tworzenie lokalnych inicjatyw mających na celu integrację społeczności lokalnej oraz zapoznanie z tematyką z zakresu bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania.
33. Inicjowanie z zakresu profilaktyki programów, projektów lokalnych i innych przedsięwzięć korzystając z innych środków finansowych np. EFS, rządowych programów, organizacji pozarządowych, PEFRON i innych.
34. Realizacja programu profilaktycznego „Pijesz Palisz – Nie skoczysz jak Małysz I Nie Pojedziesz Jak Kubica- MAŁYSZOMANIA” ukierunkowanego na eliminowaniu agresji, negatywnych postaw społecznych , patologii, zagrożeń jakie niosą substancje uzależniające (alkohol, narkotyki, nikotyna), na dzieci szkół podstawowych - edukację medyczną – ratownictwo przedmedyczne poprzez naukę udzielania pierwszej pomocy, edukację w internecie - Dziecko bezpieczne w internecie”. Kontynuacja programu odbywa się w oparciu o Uchwałę Rady Gminy Psary Nr XIV/91/2007 z dnia 28.11.2007r. w sprawie utworzenia Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną.
35. Realizacja lokalnego programu „Jestem tolerancyjny - Jestem kreatywny” ukierunkowanego dla uczniów gimnazjum. Program ma na celu ukierunkowanie młodzieży poprzez profilaktykę celem zapobiegania zjawiskom szkodliwym (uzależnienia – alkohol, nikotyna, narkotyki), przemocy, chorobom, wypadkom, przestępczości.
36. Realizację lokalnego programu wolontarystycznego dla dzieci i młodzieży z Gminy Psary pt. „Pomoc Koleżeńska” poprzez pomoc młodzieży ze starszych klas młodszym uczniom mającym trudności w nauce oraz zmiany zachowań i podejmowania ról społecznych.
37. Realizacja lokalnego programu promującego zdrowe żywienie.

38. Zmiany struktury spożycia alkoholu, ograniczenie dostępności alkoholu oraz zmiany schematów postępowania obywateli związanych z używaniem alkoholu.

Podstawowym założeniem tego zadania jest stworzenie standardów dotyczących zasad i warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych.

Eliminowanie możliwości zakupu i spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie.

Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących dostępności alkoholu dla nieletnich.

- a. wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu;
- b. ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich – kampanie edukacyjne;
- c. edukacja rodziców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji;
- d. wprowadzenie edukacji zdrowotnych związanych z paleniem wśród dzieci i młodzieży;
- e. wspieranie działań służących rekreacji i zabawie młodzieży bez alkoholu (udział w ogólnopolskich kampaniach m.in. w lokalnych imprezach trzeźwościowych, dofinansowanie wypoczynku mającego na celu zmiany postawy wobec picia alkoholu

przez młodzież realizowanego na terenie gminy i poza gminą, w ramach wypoczynku zimowego i letniego, organizowanie i finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych);

- f. kontynuowanie prowadzenia we wszystkich szkołach programów profilaktycznych.

Zmiany struktury spożycia alkoholu, ograniczenie dostępności alkoholu oraz zmiany schematów postępowania obywateli związanych z używaniem alkoholu.

Podstawowym założeniem tego zadania jest stworzenie standardów dotyczących zasad i warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych oraz wskazanie polityki w zakresie ograniczenia dostępności do alkoholu w Gminie Psary. Przyjmuje się jako zasadę, że napój alkoholowy nie jest zwykłym towarem, do którego można stosować proste zasady wolnego rynku, popytu i podaży.

- 39. Ograniczenie dostępności do alkoholu poprzez:

- a. monitorowanie i interwencje policji oraz służb porządkowych wobec nielegalnego handlu i łamania przepisów ustawy,
- b. monitorowanie spraw sądowych związanych z nielegalną reklamą.

- 40. Zwiększenie skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i ochrony rodzin przed przemocą.

Kontynuowanie dostępności zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla członków rodzin alkoholowych. Zwiększenie skuteczności interwencji prawno – administracyjnych wobec przemocy i innych form zaburzeń funkcjonowania rodziny poprzez:

- a. tworzenie Lokalnych Koalicji Trzeźwościowych, grup eksperckich;
- b. wspieranie organizacji pozarządowych zaangażowanych w działalność na rzecz społeczności lokalnej;
- c. edukacja publiczna i współpraca z mediami.

- 41. Koordynacja działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz realizacji zadań Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

a. Wspieranie dostępności i skuteczności profesjonalnej terapii uzależnień i innych świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych. Kontynuowanie pomocy prawnej i terapeutycznej osobom uzależnionym i ich rodzinom poprzez funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego.

b. Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób uzależnionych. Współpraca z lokalnymi gazetami i mediami, celem promocji zdrowego stylu życia oraz w zakresie przekazywania bieżących informacji o realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, informowanie o konsekwencjach nadużywania alkoholu.

c. Stały monitoring zagrożeń patologią społeczną i problemami alkoholowymi na terenie gminy, poprzez prowadzenie badań ankietowych, zbieranie i analizę danych z jednostek realizujących zadania Gminnego Programu oraz innych źródeł danych statystycznych.

d. Planowanie, przygotowanie i wdrażanie racjonalnych działań profilaktycznych prowadzone na podstawie bieżącej diagnozy problemów i zagrożeń występujących na terenie gminy. Badania ankietowe mające na celu diagnozę występujących w gminie problemów alkoholowych oraz zagrożeń problemami alkoholowymi i patologią.

- e. Doposażenie Świetlicy Integracyjnej w Psarach oraz uruchomienie zaplecza sportowo rekreacyjnego na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej dla dzieci, młodzieży i rodzin z terenu Gminy Psary.

f. Profilaktyka oznacza zapobieganie. Świetlica Integracyjna wspiera rodzinę dysfunkcyjną poprzez objęcie dzieci indywidualnymi i grupowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi. W związku z tym przy ul. Szkolnej 100 w Psarach znajduje swą siedzibę Świetlica Integracyjna. W 2010r. będą kontynuowane dalsze zamierzenia : budowa, modernizacja i doposażenie obiektów sportowych i placów zabaw, zaplecza sportowo – rekreacyjnego, które będą tworzyły warunki propagujące zdrowy i trzeźwy styl życia. Będą czynione starania pozyskania środków unijnych na powyższy cel.

- g. Zakupy wyposażenia i sprzętu, pomocy dydaktycznych, sprzętu sportowego

umożliwiają prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, połączonych z realizacją programów z zakresu profilaktyki uzależnień. Wprowadzone będą działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i profilaktycznych.

- h. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

2.3. Zadania Punktu Konsultacyjnego w Psarach

Realizuje świadczenia korekcyjne, zapewnia osobą uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom możliwość kontynuacji procesu „zdrowienia”, uczy funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie bez alkoholu. Społeczności Punktu ukierunkowane są na przywrócenie zdolności funkcjonowania społecznego osobie uzależnionej.

Punkt stanowi grupę wsparcia dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, kształtuje w społeczeństwie alternatywne środowisko promujące trzeźwy styl życia bez alkoholu i przemocy. Punkt Konsultacyjny prowadzi zajęcia mające charakter świetlicy Integracyjnej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, rodzin z problemem alkoholowym, zapewniając opiekę pedagogiczną – wychowawczą dzieciom uczęszczającym do Świetlicy.

Punkt Konsultacyjny zwiększa dostępność do terapii dla osób z problemem alkoholowym, oraz dla członków ich rodzin.

Do zadań Punktu dla osób z problemem alkoholowym należy w szczególności:

1. Realizacja programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu.
2. Prowadzenie działań konsultacyjno – edukacyjnych dla członków rodzin uzależnionych.

Celem zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej Punktu Konsultacyjnego jest:

- b. terapia dla osób ulegających uzależnieniom
 - c. terapia dla osób pijących nadmiernie
 - d. grupowa terapia dla osób z problemem alkoholowym
 - e. grupowa terapia dla osób współuzależnionych
 - f. zajęcia terapeutyczne dla Dorosłych Dzieci Alkoholików
 - g. zajęcia terapeutyczne dla dzieci Al.-Ateen
 - h. treningi asertywności dla osób z dłuższą abstynencją i osób współuzależnionych
 - i. zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka / rodziny alkoholowe/
 - j. zajęcia psychokorekcyjne dla dzieci /z rodzin alkoholików/
 - k. zajęcia psychokorekcyjne dla dorosłych / z rodzin alkoholików/
3. Zajęcia logopedyczne dla dzieci i młodzieży / z rodzin alkoholików/

Programem tym będą objęte dzieci w przedszkolach , oraz uczniowie kl. I – III, z terenu Gminy Psary w zakresie :

- a. wady wymowy;
- b. zaburzeń kinestezji artykulacyjnej;
- c. dyslalii;
- d. sygnatyzmów(seplenienia);
- e. rotacyzmu (nieprawidłowej wymowy głosek);
- f. zaburzeń realizacji dźwięczności głosek dźwięcznych;
- g. zaburzeń mowy (opóźniony rozwój mowy);
- h. jąkania.

Ogólnym założeniem jest objęcie kompleksową pomocą logopedyczną dzieci z rodzin korzystających ze świadczeń w ramach ustawy :

- a. o pomocy społecznej;

b. o świadczeniach rodzinnych.

4. Bezpłatna pomoc logopedyczna przysługuje w okresie roku szkolnego, na podstawie zaświadczenia wydanego przez OPS.

Realizuje świadczenia korekcyjne, zapewnia osobą uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom możliwość kontynuacji procesu „zdrowienia”, uczy funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie bez alkoholu.

Punkt Konsultacyjny daje wsparcie dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, kształtuje w społeczeństwie środowisko promujące trzeźwy styl życia bez alkoholu i przemocy.

Efektem pracy Punktu jest aktywność osób trzeźwiejących z terenu Gminy, którzy są członkami Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich CONCORDIA.

5. Punkt Konsultacyjny prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Celem jest:

- a. wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach, uczenie umiejętności służących zdrowiu i trzeźwemu życiu;
- b. ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich – kampanie edukacyjne;
- c. ograniczenie działań promujących picie alkoholu przez młodzież /reklama/;
- d. interwencji profilaktyczne wobec grup podwyższonego ryzyka /dzieci z rodzin alkoholowych/;
- e. edukacja rodziców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji;
- f. uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na „picie szkodliwe”, a także na rozwijanie się procesu uzależnienia;
- g. wprowadzenie edukacji zdrowotnej związanej z paleniem papierosów, używaniem narkotyków oraz abstynencji nikotynowej.

Punkt Konsultacyjny udziela rodzinom z terenu gminy porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego, karnego, cywilnego.

Przy współpracy Punktu Konsultacyjnego w szkołach prowadzone są programy profilaktyczne realizowane przez nauczycieli, oraz cykliczne programy profilaktyczne dla dzieci szkół podstawowych pt. „PIJESZ PALISZ – NIE SKOCZYSZ JAK MAŁYSZ I NIE POJEDZIESZ JAK KUBICA- MAŁYSZOMANIA” i młodzieży gimnazjum pt. NIEĆPAM - „W KRĘGU UCZUĆ”, kampania na rzecz zachowania trzeźwości wśród dzieci i młodzieży – Zachowaj Trzeźwy Umysł pt. „SPORT – ZAWSZE DOBRY WYBÓR”.

Pedagogizacja rodziców dzieci dotkniętych alkoholizmem służy uwrażliwieniu rodziców na psychiczne aspekty dziecka w środowisku alkoholowym. Taką rolę odgrywają programy – pt. „BAW SIĘ Z RODZINĄ- PIKNIK RODZINNY – Dzień FAS –u CIAŻA BEZ ALKOHOLU”, rodzinny rajd rowerowy – „KU TRZEŻWOŚCI”, biesiada rodzinna.

Pedagogizacja rodziców dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem służy uwrażliwieniu rodziców na psychiczne aspekty dziecka w środowisku alkoholowym.

Przy Punkcie Konsultacyjnym funkcjonuje grupa „ Pierwszy Krok”. To wspólnota ludzi, których łączy pragnienie zaprzestania picia i wzajemne wspieranie się w osiągnięciu i utrzymaniu trzeźwości. Wspólnota nie pobiera opłat, nie jest związana z żadną partią, wyznaniem, organizacją. Każdy zainteresowany problemem alkoholowym może uczestniczyć w spotkaniach.

2.4. Realizatorzy Programu

1. Pełnomocnik ds. Uzależnień

Inicjuje działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i profilaktycznych na terenie gminy, gromadzi

materiały niezbędne do realizacji / broszury, czasopisma, książki, plakaty, ulotki o tematyce przeciwalkoholowej itp./. Przekazuje materiały realizatorom gminnego programu. Informuje o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego, motywuje do leczenia. Udziela wsparcia po zakończeniu leczenia(kieruje do grup wsparcia po zakończonym programie leczenia w placówce odwykowej w punkcie konsultacyjnym).

Współpracuje ze szkołami, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów punktu. Uruchamia interwencje w przypadku zdiagnozowanej przemocy domowej.

Profilaktyka wśród dzieci i młodzieży wymaga nowoczesnych metod oddziaływania, opartych na systemowej realizacji programów profilaktycznych i informacyjno – edukacyjnych, wpływających na postawy uczniów oraz uczących umiejętności służących zdrowemu stylowi życia. Współpraca i wspólne działania terapeutyczne i profilaktyczno – edukacyjne pedagogów szkolnych, wychowawców, pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, pracowników Punktu Konsultacyjnego, służy globalnemu oddziaływaniu na dzieci, młodzież, dorosłych a w szczególności rodziców.

Poradnictwo dla Rodzin w Sytuacji Kryzysowej

2. **Prawnik** pracuje w Punkcie Konsultacyjnym udziela porad prawnych, wskazuje miejsca i sposoby poszukiwania pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych, rodzinom w których występuje przemoc.

Celem zwiększenia dostępności pomocy prawnej jest:

- a. skuteczność interwencji prawnie – administracyjnej wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez picie alkoholu.

Specjaliści pełniący dyżury w Punkcie Konsultacyjnym udzielają porad o sposobach rozwiązywania problemów alkoholowych, pomocy rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez doskonalenie ich umiejętności wychowawczych. Przeprowadzają rozmowy indywidualne z dziećmi i rodzicami. Składają wizyty domowe.

Poradnictwo dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych

3. **Terapeuta** prowadzi terapię indywidualną i grupową dla uzależnionych, współuzależnionych i kobiet uzależnionych od alkoholu. Współpracuje z OPS. GKRPAI. Współdziała w zakresie działań edukacyjnych i informacyjnych dla dzieci, młodzieży. Wspiera działania pedagogizacji rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu, uzależnienia od alkoholu, problemów psychologicznych rodzin z problemem alkoholowym, a w szczególności dzieci wychowywanych w tych rodzinach.

Poradnictwo Wczesno – Profilaktyczne

Prowadzi dla dzieci i młodzieży zajęcia profilaktyczno – wychowawcze, socjoterapeutyczne. Współpracuje ze szkołami w prowadzeniu działań i programów profilaktycznych, przeprowadza konsultacje, superwizje dla nauczycieli, wychowawców, realizatorów profilaktycznych w szkołach,

konsultuje programy profilaktyczne, wspomaga merytorycznie i inicjuje wprowadzanie do szkół nowatorskich działań edukacyjnych, profilaktycznych.

4. Pedagog – pracownik Punktu udziela pomocy w eliminowaniu zaburzeń występujących u dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez /warsztaty radzenia sobie ze złością, stresem/. Kształci umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym. Grupa socjoterapeutyczna stanowi podstawę pracy profilaktycznej z dziećmi pochodzącymi z rodzin mających problemy z alkoholizmem. W wyniku spotkań dzieci przede wszystkim mają okazję uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych i wychowawczych. Grupa logopedyczna liczy 10 dzieci, logopeda pracuje z dziećmi w wieku przedszkolnym, pracując w siedzibach przedszkoli.

Poradnictwo dla Osób Dotkniętych Przemocą

5. Psycholog – pełniący dyżur w Punkcie udziela porad o sposobach rozwiązywania problemów przemocy domowej, przemocy w stosunku do dzieci, dorosłych. Prowadzi terapię indywidualną i rodzinną. Współpracuje z Sądem Rodzinnym, Kuratorami, Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Pomaga w zmianie sposobów postrzegania sytuacji interpersonalnych, zwłaszcza konfliktowych umożliwia znajdowanie bardziej konstruktywnych rozwiązań niż stosowanie przemocy. Uczy radzenia sobie z trudnymi stanami emocjonalnymi, zmianami wartości i przeformułowania przekonań dotyczących ról: męża/ żony, rodziny, mężczyzny/ kobiety.

Punkt Konsultacyjny zwiększa dostępność do terapii dla osób z problemem alkoholowym. Mając świadomość występujących problemów podjęto działania zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych (realizacja polegać będzie na finansowaniu i dofinansowaniu niżej wymienionych zadań).

Punkt Konsultacyjny ma za cel prowadzenie grup terapeutycznych dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu i treningów asertywności dla współuzależnionych, których celem jest m.in. nabywanie odpowiedzialności za realizację własnych potrzeb oraz umiejętności ochrony dzieci.

6. Pedagodzy Szkolni

Współpracują z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Punktem Konsultacyjnym celem objęcia opieką i terapią psychologiczną – pedagogiczną dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, a w szczególności ulegających przemocy domowej.

Jednym z ważniejszych zadań w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest stworzenie systemu pomocy dla dzieci. Podstawowym źródłem zagrożeń dla dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu.

Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalności wydarzeń wywołuje u dziecka poczucie braku stabilności, porządku życiowego, a co za tym idzie, brak kontroli nad własnym życiem. Ponadto dzieci stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Dobrze rozwiązanie stanowi tworzenie punktów świetlicowych, które będą realizowały plan pomocy dzieciom i rodzinie.

Celem zaspokojenia zaobserwowanych potrzeb środowisk sołeckich, funkcjonuje w Malinowicach Punkt Świetlicowy działający przy współpracy z Sołectwem Malinowice.

Punkt Świetlicowy „Droga” w Malinowicach

Proponuje się prowadzić zajęcia pozalekcyjne wychowawcze i profilaktyczno – edukacyjne, zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy.

W wyniku dwugodzinnych spotkań dwa razy w tygodniu, dzieci nie tylko będą dożywiane (bułka słodka i herbata), lecz przede wszystkim będą miały okazję uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych i wychowawczych.

7. Młodszy Wychowawca Świetlica Integracyjna

Wspiera rodzinę dysfunkcyjną obejmując dzieci indywidualnymi i grupowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi., do której przyjmowane są dzieci na wniosek pedagoga szkolnego, pracowników OPS-u, kuratora sądowego, rodziców.

W Świetlicy objęte są opieką dzieci w wieku od 7 – 18 lat z terenu Gminy Psary.

Wychowawcy i pedagodzy prowadzą zajęcia opiekuńcze, wychowawcze, korekcyjne, terapeutyczne, reedukacyjne wobec uczestników i ich rodzin. Placówka ta zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie dzienną, ciągłą opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki;

- doposażenie w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć.

8. Ośrodek Pomocy Społecznej

Udziela pomocy socjalnej, pomaga w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, materialnych, bytowych osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Oddziaływanie socjalne Ośrodka Pomocy Społecznej skupione jest na motywowaniu osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, umożliwiające im reintegrację zawodową i społeczną, a w konsekwencji podjęcie pracy dającej utrzymanie.

Praca socjalna prowadzona w OPS ukierunkowana jest na wspomaganie rodziny w rozwiązywaniu istniejących problemów alkoholowych. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe, w zakresie występowania problemu alkoholowego w rodzinie, które są niezbędne w orzeczniczych działaniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracownicy socjalni ściśle współpracują z Pełnomocnikiem, prowadząc stały monitoring działań wobec osób nadużywających alkohol, zobowiązanych przez Komisję do podjęcia leczenia odwykowego.

9. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Inicjuje i wspiera działania służące zwiększeniu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Przeprowadza rozmowy z osobami pijącymi nadmiernie alkohol – motywuje do podjęcia leczenia odwykowego lub kieruje wnioski o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu. Prowadzi działania edukacyjne i konsultacyjne z członkami rodzin z problemami alkoholowymi, wskazuje sposoby szukania pomocy w rozwiązywaniu tych problemów, zachęca do udziału w terapii w Punkcie Konsultacyjnym, udziału w grupach wsparcia.

Do zadań Komisji należy :

- a. przyjmowanie wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób uzależnionych oraz

- kierowanie ich do Sądu lub Prokuratury;
- b. prowadzenie rozmów interwencyjno –motywacyjnych z osobami uzależnionymi;
- c. przestrzeganie przepisów ustawy w sprawie rozmieszczenia i udzielania koncesji alkoholowych na punkty sprzedaży alkoholu;
- d. organizowanie festynów imprez i konkursów trzeźwościowych i z zakresu wiedzy o uzależnieniu;

Komisja wskazuje członkom rodziny nadużywającej alkohol miejsce i sposoby poszukiwania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych powstałych w rodzinie na skutek alkoholu przez członka rodziny. W przypadku współwystępowania obok problemu alkoholowego problemu przemocy Komisja kieruje do Punktu Poradnictwa dla Rodzin, celem udzielenia pomocy prawnej i psychologicznej.

10 Wolontariusze

Działalność placówki jest wspierana przez wolontariuszy, szczególnie przy prowadzeniu zajęć z dziećmi i młodzieżą: pomoc w nauce, prowadzeniu kół zainteresowań oraz rozwijanie indywidualnych zdolności dzieci. Pomoc wolontariuszy odbywa się na podstawie porozumienia zawartego przez kierownika z wolontariuszem.

Pełnomocnik ds. uzależnień współpracuje z :

1. Członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach.
2. Dyrektorami Szkół Podstawowych i Gimnazjum w Psarach.
3. Pedagogami Szkolnymi.
4. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.
5. Sądem Rodzinnym.
6. Powiatową Komendą Policji w Będzinie
7. Komisariatem Policji w Wojkowicach.
8. Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – PARPA w Warszawie.
9. Ochotniczą Strażą Pożarną Gminy Psary

ZHP i inne organizacje młodzieżowe

We wspólnej działalności propagują zdrowy styl życia bez alkoholu, narkotyków w grupie dzieci i

młodzieży. Stwarzają możliwości dzieciom i młodzieży rozwoju osobistego i umiejętności służących zdrowemu stylowi życia.

Spodziewane rezultaty z realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zmniejszenie nowych przypadków uzależnienia od alkoholu.
2. Spadek ilości wczesnej inicjacji alkoholowej wśród młodzieży.
3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.
4. Zmniejszenie degradacji psychofizycznej osób uzależnionych od alkoholu.
5. Podniesienie poziomu znajomości problemów alkoholowych wśród społeczeństwa.

Rozdział III

3.1 Zasady Wynagrodzenia członków G.K.R.P.Al

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Psary członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ustala się następujące zasady finansowania pracy członków Komisji. Członkowie G.K.R.P.Al. otrzymują wynagrodzenie:

1. Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymuje wynagrodzenie w wysokości – 120 ,- zł brutto wypłacane na podstawie listy obecności za udział w posiedzeniu Komisji, udział w posiedzeniu Podkomisji motywująco – interwencyjnej, skontrolowanie lub zaopiniowanie placówek sprzedających alkohol miesięcznie bez względu na ilość odbytych posiedzeń;
2. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymają wynagrodzenie – 80,-zł. brutto wypłacane na podstawie listy obecności za udział w posiedzeniu Podkomisji motywacyjno – interwencyjnej, skontrolowanie lub zaopiniowanie placówek sprzedających alkohol, miesięcznie bez względu na ilość odbytych posiedzeń.

W przypadku nieobecności w czasie posiedzenia nie będzie wypłacane wynagrodzenie.

Rozdział IV

4.1 Źródła finansowania

Źródła finansowania

- a. środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- b. niewykorzystane środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z danego roku przechodzą na rok następny.
- c. przewiduje się współfinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Zasady finansowania zadań programu:

- a. wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu ujęte zostają w planach budżetowych na 2010 rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi, określa Załącznik do niniejszego programu zwany: Planem wydatków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Załącznik Nr 3,

b. dysponentem w/w środków jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

4.2 Zakończenie

Alkoholizm jest „chorobą osamotnienia”. Chodzi tu o osamotnienie alkoholika, jego rodziny a w szczególności jego dzieci. Celem naszym jest dostarczanie informacji na temat alkoholizmu, jego konsekwencji oraz leczenia, po to by pokonać poczucie bezsilności związane z tą chorobą. W obecnej chwili wiążemy nadzieję z grupami ludzi o podobnych problemach, gdzie ludzie żyjący z problemem alkoholowym mogą w grupie wymieniać swoje doświadczenie związane ze zniszczeniami jakie alkohol spowodował w ich życiu. Doświadczenie uczy nas, że tym, którzy korzystają z pomocy grupy i terapeuty jest o wiele łatwiej. Dlatego my, żywimy nadzieję, iż wszyscy, których cierpienie spowodowane jest alkoholem, czy w sposób bezpośredni, czy pośredni, zwrócą się o dostępną dla nich pomoc i przyłączą się do tych, którzy wyszli z choroby alkoholowej oraz ich rodzin.

**Załącznik Nr 2
do Uchwały
Nr XXXVIII/301 /2009
RADY GMINY PSARY
z dnia 23.12.2009 roku.**

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
GMINY PSARY
2010 ROK

SPIS TREŚCI

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

	Strony
Rozdział I	
1. Wprowadzenie	27
1.1. Podstawy prawne Programu	27
1.2. Zasady działania Programu	27
1.3. Definicje	27

1.4. Rodzaje i typy przemocy	28
1.5. Fazy cyklu przemocy	28
1.6. Rola stereotypów i przekonań	29
1.7. Skutki przemocy	29
1.8. Zasady pomocy	30
1.9. Procedura Niebieskiej Kart jako przykład łączenia kompetencji różnych służb	30
1.10. Dostępne dane liczbowe na temat zjawiska przemocy w rodzinie...	31

Rozdział II

2.1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Psary	31
2.2. Charakterystyka Gminy	32
2.3. Metody i formy prac adresowane do osób i rodzin znajdujących się w sytuacji przemocy w rodzinie realizowane przez pracowników socjalnych i Punktu Konsultacyjnego OPS Psary	33
2.4. Mocne i słabe strony istniejącego w Psarach systemu pomocy dla ofiar, świadków i sprawców przemocy w rodzinie, dostępnego zaplecza oraz stosowanych procedur.....	34
2.4.1. Wewnętrzne pozytywne – mocne strony	34
2.4.2. Wewnętrzne negatywne – słabe strony	34
2.4.3. Zewnętrzne pozytywne - szanse	35
2.4.4. Zewnętrzne negatywne – zagrożenia	35
2.5. Harmonogram działań gminnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie	35
2.5.1. Harmonogram działań Programu – główne zadania	35
2.5.2. Przewidywane efekty realizacji Programu	39
2.5.3. Realizatorzy Programu	40
2.5.4. Podsumowanie i wnioski końcowe	40
2.6. Źródła finansowania	42

Rozdział I

1. WPROWADZENIE

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Psary na rok 2010 zwany dalej Programem. Zawiera on: podstawy prawne działania, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Istotną częścią Programu jest harmonogram działań, a także wskaźniki osiągania celów.

1.1. Podstawy prawne Programu

Art. 6. ust.2. pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 r. Nr 180, poz. 1493).

1.2. Zasady działania Programu

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz

podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Program oparty jest na:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów (zgodnie z ustawą z 24 kwietnia 2003 r. o działaniu porządku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstwom.
- szczegółowa ochrona dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

1.3. DEFINICJA

Przemoc w rodzinie może być rozpatrywana w ramach różnych koncepcji teoretycznych. E. Bielawski – Batorowicz i L. Golińska mówią o trzech ujęciach, a mianowicie o koncepcji społeczno – historycznej, systemowej i psychopatologicznej. Przyjęcie każdego z powyższych ujęć ma istotne konsekwencje. Rzutuje nie tylko na sposób analizowania zjawiska przemocy i założenia teoretyczne dla badań w tym zakresie, ale także nie pozostaje bez wpływu na działania praktyczne podejmowane wobec sprawców i ofiar przemocy.

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym, a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne głównie , dlatego, że podkreślają różnorodność czynników uwikłanych w występowanie przemocy domowej. Zbytne uproszczenie powoduje, że rozwiązanie tego problemu wydaje się łatwe, np. „alkoholizm powoduje występowanie przemocy”. Tymczasem praktyka i wiedza wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym jak i wolnych od niego. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec członków własnej rodziny, przyznaje się do stosowania przemocy również na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy, ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk. Niedoskonałości wyjaśnień odwołujących się do pojedynczych czynników doprowadziły do opracowania „ modelu psychospołecznego”, który integruje socjologiczne i psychologiczne ujęcie przemocy w rodzinie (K. Browne i M. Herbert Zapobieganie przemocy w rodzinie” Warszawa, s. 50).

Definicja zawarta w art.2 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że przemoc w rodzinie to **„jedenrazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”** Definicja ta nie wyczerpuje wszystkich znamion przemocy, nie mieści się w niej przemoc ekonomiczna.

Przemoc ma różne aspekty i oblicza:

- jest procesem, gdyż nie pojawia się znienacka i tworzy cykle,
- ma tendencje do powtarzania się i rzadko jest jednorazowym epizodem,
- toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc (potocznie zwana sprawcą) dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doznającą przemocy (potocznie zwaną ofiarą),
- nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka co oznacza, iż jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą („to jest silniejsze ode mnie”, używane przez sprawców jest maską dla „ nie chcę”),
- odpowiedzialność zawsze jest po stronie sprawcy, niezależnie od tego co zrobiła ofiara,
- przejawia się w różnych formach,
- niektóre przejawy zagrożenia przemocą są aktami przemocy

1.4. Rodzaje i typy przemocy

Świat przepełniony jest przemocą, która ma różne oblicza, gdyż dotyczy różnych sfer działalności człowieka. Najczęściej mamy do czynienia z dwoma odmianami :

- fizyczną nazwaną „gorącą”;
- psychiczną nazwaną „zimną”

Spotykamy się także z podziałem przemocy na seksualną, ekonomiczną, społeczną i polityczną.

Przemoc fizyczna i psychiczna (emocjonalna) są ze sobą powiązane, oparte są na potrzebie kontroli i dominacji. Jednak nie można stwierdzić, że istnieje gradacja od przemocy emocjonalnej do fizycznej – pierwsza nie musi prowadzić nieodwracalnie do drugiej – to jednak fizyczną można uznać za przemoc emocjonalną. Na uderzenie wszyscy reagujemy poczuciem urazy i upokorzenia, a więc jest to nie tylko ból fizyczny. Atakowi fizycznemu towarzyszą prawie zawsze wyzwiska, wulgaryzmy, określenia poniżające czyli przemoc psychiczna, która daje sprawcy pełną kontrolę nad ofiarą.

1.5. Fazy cyklu przemocy

Dla zrozumienia dlaczego trudno osobom doświadczającym przemocy zmieniać swoją sytuację ważne jest poznać i przyjrzenie się specyfice relacji między osobą stosującą przemoc a ofiarą. Większość ofiar nie doświadcza przemocy w sposób ciągły. Przemoc ma cykliczny charakter. Obecność tych cykli wyjaśnia proces wiktymizacji (sprowadzanie kogoś do roli ofiary) osób doświadczających przemocy. A także pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności. W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania :

1. *faza narastania napięcia* (tworzenie i budowanie napięcia) – to pierwsza faza cyklu
2. *faza gwałtownej przemocy* (wybuchy, incydenty bicia) – to druga faza
agresja w tej fazie może być zagrożeniem dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem „ofiary”(jej ból i cierpienie nie wyciszają agresji).
3. *faza „miodowego miesiąca”*(uspokojenie i miłość) – to trzecia faza w czasie, której sprawca często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca, faza ta jest przemijająca i rozpoczyna się znowu faza narastania napięcia.

Prawdziwe zagrożenie jakie niesie ze sobą trzecia faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu za każdym razem narasta i jest gwałtowniejsza. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerywana, najczęściej przez interwencje z zewnątrz.

1.6. Rola stereotypów i przekonań

Stereotypy fałszują rzeczywistość i są groźną pułapką. Przyjmowanie ich następuje ze szczególną łatwością, gdy nie napotykają żadnych przeciwnych sądów. Wpływ ich powszechności pochodzi z sugestywnej mocy powtarzania, szczególnie gdy słuchamy powtórzeń całego środowiska, ale i sami powtarzamy. Uwolnienie się od stereotypów utrudnione jest przez fałszywe założenia, które są często przekonaniami charakterystycznymi dla całego środowiska.

Obejmują one różnorodne obszary codziennego życia, min. podział ról w domu, przywileje związane z płcią itp. Osoba żyjącym w środowisku gdzie panuje przyzwolenie na wyzwiska i bicie jest trudno przeciwstawić się takiemu traktowaniu niż tym, których otoczenie takich zachowań nie aprobuje. Za najgroźniejsze stereotypy uważa się:

1. Usprawiedliwiający przemoc
2. Przenoszące odpowiedzialność za przemoc na ofiary
3. Przekonania izolujące ofiary np. „nie mów nikomu co się dzieje w domu”

1.7. Skutki przemocy

Przemoc może spowodować oprócz szkód psychicznych również trwale i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu takich doświadczeń cierpią nie tylko ofiary, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem. Zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Duże koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki jak i społeczeństwo. Są to także koszty ekonomiczne, związane ze świadczeniami medycznymi dla jej ofiar.

1.8. Zasady pomocy

Pomoc osobom doznającym przemocy rozumiemy jako wspieranie zmian życiowych w kierunku „stawania na własnych nogach”, w tempie określanym jako posuwanie się małymi krokami z poszanowaniem dla tendencji przeciwstawnych opóźniających zmian.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi przemocy aktualnie rozgrywającej się formuła poradnictwa ma zasadniczo poważniejsze zastosowanie niż formuła psychoterapii. By móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać pozytywnej mocy ofierze. Jeżeli pomagamy osobie, która dzisiaj doznaje przemocy, to zajmujemy się przede wszystkim teraźniejszością, a nie przeszłością.

Osobie pokrzywdzonej najpierw trzeba pomóc bronić się, wycofać lub zatrzymać przemoc i dopiero wtedy gdy ona ustanie można zająć się śladami krzywd z przeszłości.

Najważniejsze zasady, którymi kierujemy się w procesie pomagania to, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy:

- bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy
- autonomia osoby doznającej przemocy,
- odpowiedzialność osoby stosującej przemoc,

Ponieważ przemoc może spowodować poważne obrażenia, a nawet śmierć istotne jest oszacowanie

potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań przeciwko sobie lub innym ze strony sprawcy, ofiary lub dzieci. Najczęściej podejmowane oddziaływania pomocy ofiarom to : interwencja, informacja, edukacja, specjalistyczne poradnictwo (psycholog, prawnik), wsparcie emocjonalne (pracownicy socjalni), pomoc socjalna dająca sytuacyjne wsparcie dla dalszych działań, schronienie.

1.9. Procedura Niebieskiej Karty jako przykład łączenia kompetencji różnych służb

„Niebieska Karta” to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia występowania przemocy. Obowiązuje ona w policji od 1998 roku, pomocy społecznej od 2004 roku, stosowana jest też przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku, gdy w rodzinie występuje również problem alkoholowy.

Głównym celem „Niebieskiej Karty” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Skutecznością procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

Rozpoznanie przemocy i wypełnienie „Niebieskiej Karty” przez pracownika socjalnego czy policjanta to początek procesu pomagania. W przypadku przemocy w rodzinie działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów i ścisła współpraca służb (policji, pomocy społecznej, sądu) umożliwia szybką pomoc ofierze.

Dokumentacja „Niebieskiej Karty” różni się dla poszczególnych służb, choć założenia i cele są wspólne. Różnice wynikają z tego, że każda z wyżej wymienionych instytucji ma określone kompetencje i możliwości. Zbiera informacje dostosowane do specyfiki pomocy jakiej może udzielić. Po zebraniu informacji ustalany jest plan działania, a kolejnym krokiem jest włączenie do procesu pomagania przedstawicieli innych służb.

1.10.. Dostępne dane liczbowe na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Wyjściowymi danymi na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie są dane opracowane przez Komendę Główną Policji, Centrum Badania Opinii Społecznej, Fundacja Dzieci Niczyje. Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami – 36 % Polaków doznało przemocy, najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna, której doznało 31 % Polaków, badani doświadczyli przemocy fizycznej – 17 % Polaków, ekonomicznej – 8 % oraz seksualnej – 3 %. Co piąty Polak (20 %) był sprawcą przemocy wobec członków swojej rodziny. Większość sprawców przyznaje się do stosowania tylko jednej formy przemocy (13 %), do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39 %).

Przemoc wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych

Przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często 14 % respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko. Dzieci najczęściej padały ofiarą przemocy psychicznej – 10 % i fizycznej – 7 %, rzadziej ekonomicznej – 3 %, i seksualnej (mniej niż co setny).

Wobec osób starszych stosowana jest przemoc psychiczna – 3 %, fizyczna – 2 %, ekonomiczna – 1 %. Przemoc ekonomiczna niemal dwa razy częściej dotyka osoby chore, niepełnosprawne i wymagające opieki – 13 %, niż osoby zdrowe, które w ogóle nie chorują – 7 %.

Osoby chore i niepełnosprawne – 16 % oraz uskarżające się na poważniejsze dolegliwości 14 % są także częściej narażone na stanie się ofiarą wielokrotnych przypadków przemocy niż osoby zdrowe – 7 %.

Ponadto sprawcy przemocy z gospodarstw domowych, w których są dzieci do lat 18 częściej niż, gdy dzieci nie ma, przewidują, że mogą ponownie zastosować przemoc psychiczną (63 % wobec 44 %) oraz fizyczną (58 % wobec 23 %). Co świadczy o tym, że na przemoc szczególnie narażone są dzieci.

Rozdział II

2.1.Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Psary

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został opracowany zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. oraz w oparciu o ustawę z dnia 15 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2013, Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, Kodeks Karny i Kodeks Postępowania Karnego, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do:

-ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, służby zdrowia, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia).

Zawiera on podstawy prawne, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Program przedstawia też charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie, dostępne dane na temat przemocy w Gminie Psary. Istotną częścią Programu jest szczegółowy harmonogram działań.

Cele działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Psary, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

2.2.Charakterystyka gminy

Gmina Psary to ponad 11 – tysięczna gmina wiejska. W skład Gminy wchodzi 10 sołectw : Psary, Sarnów, Strzyżowice, Dąbie, Gródków, Gołąsza, Góra Siewierska, Brzękowice, Malinowice , Preczów.

Dane statystyczne

Liczba mieszkańców 11.254

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP / za miesiąc grudzień 2008 roku/ - 329 osób

w tym: kobiety – 190 osób

mężczyźni - 139 osób

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON – 875

Na terenie Gminy Psary są cztery Szkoły Podstawowe, jedno Gimnazjum, dwa Przedszkola Samorządowe.

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będących w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach.

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2008 skorzystało 364 rodzin, powodem przyznania pomocy dla tych rodzin było :

Ubóstwo – 152

Bezrobocie – 96

Niepełnosprawność – 80

Długotrwała choroba –127

Przemoc w rodzinie – 6
Ochrona macierzyństwa – 15
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 56
Alkoholizm – 47
Trudności z przystosowaniem do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 4
Kłęski żywiołowe – 91
Zdarzenia losowe – 28
Bezdomność – 3
Sytuacje kryzysowe - 1

Realizacja zadań własnych gminy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2008 przedstawiała się następująco :

Udzielenie schronienia – 3
Sprawienie pogrzebu – 0
Usługi opiekuńcze – 6
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego – 28
Zasiłki celowe i pomoc w naturze – 154
Liczba dzieci korzystających z pomocy OPS – u - dzieci dożywianie w szkołach – 87

Z obserwacji pracowników socjalnych biorąc pod uwagę powody przyznawania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach wynika, że problem przemocy na terenie gminy jest, jednak nie w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Aktualnie dostępne informacje opierają się głównie na badaniach dotyczących osób korzystających z pomocy instytucjonalnej.

Statystyki pomocy społecznej zawierają na ogół informacje na temat mniej uprzywilejowanych społecznie grup, które mają obowiązek udzielania informacji w trakcie sporządzania wywiadu środowiskowego. Ludzie dobrze sytuowani materialnie mają większe możliwości uchronienia swojej prywatności przed zainteresowaniem urzędów i policji. Dlatego też trudno uchwycić prawdziwe rozmiary przemocy w rodzinie, chociaż jest ona zjawiskiem społecznie zauważalnym.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych formach, stale współpracuje z Policją, Sądem, Kuratorami Sądowymi, Pedagogami wszystkich placówek szkolnych, innymi instytucjami oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienie podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowisku przez pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych.

Poradnictwo specjalistyczne zapewnia Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach

W Punkcie zatrudnieni są specjaliści: psycholog rodzinny, psycholog, terapeuta ds. uzależnień, prawnik prawa rodzinnego, gdzie udzielane są porady i pomoc dla osób współuzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym, bo w tym środowisku występuje przemoc w różnych aspektach – fizyczna, psychiczna, zaniedbania), a sprawcy przemocy najczęściej wywodzą się z grona osób uzależnionych od alkoholu. Dzieci z rodzin dotkniętych przemocą uczestniczą w zajęciach świetlicowych oraz mają zapewniony udział w zorganizowanych formach wypoczynku.

2.3. Metody i formy pracy adresowane do osób i rodzin znajdujących się w sytuacji przemocy w rodzinie, realizowane przez pracowników socjalnych i Punktu Konsultacyjnego OPS Psary

- poradnictwo rodzinne
- poradnictwo psychologiczne
- poradnictwo pedagogiczne
- interwencja kryzysowa
- praca socjalna
- konsultacja medyczna
- poradnictwo prawne
- warsztaty, treningi psychologiczne
- doradztwo i edukacja
- program edukacyjny – motywacyjny dla ofiar przemocy i sprawców przemocy w rodzinie

2.4. Mocna i słabe strony istniejącego w Psarach systemu pomocy dla ofiar, świadków i sprawców przemocy w rodzinie , dostępnego zaplecza oraz stosowanych procedur.

2.4.1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony

- gotowość i umiejętność współpracy instytucji, organizacji pozarządowych,
- profesjonalizm kadry (świadomość problemu, ograniczeń),
- istnienie sprawdzonych procedur (Niebieskiej Karty),
- propozycje wdrożenia nowych procedur, rozwiązań,
- działalność informacyjna instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- dobry kontakt z mediami,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadre zajmującą się problematyką przemocy w rodzinie,
- rosnąca liczba specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- odpowiedzialność osobista i zaangażowanie, otwartość specjalistycznej kadry,
- istniejące zaplecze instytucjonalne m.in. : OPS – rejony opiekuńcze, Punkt Konsultacyjny, Świetlica Integracyjna, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli, szkoły terenu gminy, Policja, Prokuratura, Sąd Rodzinny, kuratorzy sądowi

2.4.2. wewnętrzne negatywne – słabe strony

- słaby przepływ informacji (szkoły, ośrodki zdrowia),
- brak skutecznej współpracy instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- niedostateczna wiedza o wzajemnych kompetencjach i zapleczu,
- brak koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących przepisów prawnych (np. zakaz zbliżania się do ofiary, nakaz opuszczenia lokalu, zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych),
- brak warunków do wykonania egzekucji wobec sprawców przemocy (brak pomieszczeń tymczasowych w zasobach gminy Psary),
- koncentracja na przemocy pomiędzy dorosłymi, a niedostateczne zauważania przemocy wobec dziecka i jego sytuacji w rodzinie,
- niewystarczających środków finansowych do realizacji GPPP w R,
- niski poziom świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie i jej konsekwencji i wynikająca z tego bierność i tolerancja społeczna dla tego zjawiska,
- niedostateczna wiedza na temat przemocy w rodzinie wśród pracowników oświaty

i służby zdrowia.

2.4.3. zewnętrzne pozytywne - szanse

- wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. Nr 180, poz. 1493),
- wydanie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych z dnia 6 lipca 2006 roku (Dz. U. Nr 127, poz. 890 z 2006),
- podjęcie uchwały w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016 (Uchwała Nr 162 /2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 roku),
- wprowadzenie od 1 października 1998 roku procedury „Niebieskiej Karty” w policji i Zarządzenia Nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskiej Karty ”na podstawie art. 7 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43 , poz. 277, z późn. zm.),
- podjęcie Uchwały Nr XXVII/195/2008 Rady Gminy Psary z dnia 29 grudnia 2008 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Przemocy
- podjęcia Uchwały Nr XXVII/ 194/ 2008 Rady Gminy Psary z dnia 29 grudnia 2008 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2009 – 2011,
- realizowana przez pomoc społeczną i policję procedura „Niebieskiej Karty”,
- przychylność władz samorządowych i lokalnych mediów

2.4.4. zewnętrzne negatywne - zagrożenia

- brak stałego zabezpieczenia finansowego dla realizacji GPPP w R,
- brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję eksmisji sprawców przemocy w rodzinie,
- mała (niewystarczająca) wiedza interdyscyplinarna nt. zjawiska przemocy i mała świadomość problemu (wśród osób i instytucji, które powinny reagować w sytuacji przemocy w rodzinie np. (środowisko sąsiedzkie, służba zdrowia, szkoła),
- nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie,
- skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej,
- brak jednolitej metodologii zbierania danych nt. przemocy w rodzinie, co skutkuje niepełną diagnozą i niewystarczającym rozeznaniem potrzeb,
- występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich wykonania w praktyce przez organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości,
- niski poziom wiedzy społecznej nt. istniejącego zaplecza i możliwości korzystania z pomocy.

2.5. Harmonogram działań gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Psary

2.5.1. Harmonogram działań Programu – główne zadania

1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej.
2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.
4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.
5. Realizatorzy Programu.

1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej

LP	Zadania	Sposób realizacji
1	Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Psary	a) Rejestrowanie przypadków przemocy domowej, b) Sporządzenie rocznego raportu na temat zarejestrowanych przypadków przemocy w oparciu o prowadzoną dokumentację c) Wypracowanie wspólnej metodologii zbierania danych nt. zjawiska przemocy w rodzinie d) Sporządzania okresowych raportów na temat zjawiska przemocy w rodzinach
2	Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowana do różnych grup społecznych	a) Inicjowanie artykułów w prasie i Internecie b) organizowanie i udział w kampaniach społecznych c) opracowanie i publikowanie materiałów informacyjnych nt. zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy (plakaty, ulotki, broszury)
3	Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanых wśród dzieci i młodzieży	a) opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych uczących umiejętności społecznych z uwzględnieniem istniejących strategii b) opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy c) organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego , (działalność Świetlicy Integracyjnej) d) występowanie z inicjatywą

		rozbudowy i modernizacji terenów rekreacyjno - sportowych
4	Edukacja osób dorosłych (rodziców, opiekunów)	a)opracowanie i realizacja programów edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie b)popularyzacja „Szkół dla rodziców” c)popularyzacja i zwiększenie dostępności do poradnictwa indywidualnego i grupowego

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- Dane z ankiet lub innych badań o charakterze socjologicznym pozwalającym na ocenę stopnia świadomości społecznej.
- Liczba dzieci i młodzieży objętych edukacją, zajęciami profilaktycznymi i alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego
- Liczba osób dorosłych objętych działaniami edukacyjnymi, poradnictwa, programami profilaktycznymi.

2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności przemocy

Lp.	Zadania	Sposób realizacji
1	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy pozostającym w rodzinie	a)zwiększenie liczby osób objętych poradnictwem: psychologicznym, prawnym, pedagogicznym, socjalnym, popularyzacja tych form pomocy b)wypracowanie jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy w rodzinie,
2	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	a)powszechne stosowanie istniejących rozwiązań prawnych mających na celu odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary (zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, nakaz opuszczenia mieszkania, orzeczenie eksmisji)
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy	a)Oferty pomocowe w działających już schroniskach, hostelach b)kierowanie procedur sądowych w sprawach związanych z sytuacją dzieci krzywdzonych,

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- Liczba podjętych interwencji kryzysowych wobec ofiar przemocy (dorosłych i dzieci)
- Liczba osób i dzieci objętych poradnictwem, terapią rodzinną,
- Liczba osób objętych grupowymi zajęciami edukacyjno – profilaktycznymi (dorośli, dzieci)
- Liczba osób (kobiety, mężczyźni, dzieci) którym udzielono całodobowego schronienia,
- Liczba dzieci i młodzieży doznającej przemocy zgłoszonej przez wychowawców placówek oświatowych,
- Ilość wypełnionych Niebieskich Kart,

3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc

Lp.	Zadania	Sposób realizacji
1	Zadania interwencyjne	a)izolowanie sprawców od ofiar, zgodnie z obowiązującymi przepisami b)wprowadzenie dostosowanej już procedury Niebieskiej Karty obowiązku odbywania rozmów prewencyjnych ze sprawcami przemocy o konsekwencjach prawnych ich czynów i informowanie o możliwości korzystania przez nich z pomocy psychologicznej c)utworzenie pomieszczeń tymczasowych w zasobach Gminy Psary w celu stworzenia warunków do realizacji egzekucji sprawców przemocy,

Wskaźnik osiągnięcia celu:

- Ilość wypełnionych Niebieskich Kart przez policję, pomoc społeczną,
- Liczba sprawców objętych zadaniami korekcyjno – edukacyjnymi
- Ilość wykonanych eksmisji sprawców przemocy

4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy

Lp.	Zadania	Sposób realizacji
1	Wspieranie osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i zwiększenie profesjonalizmu ich działań	a)zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie b)organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu podniesienia umiejętności pracy z klientem i lepszego radzenia sobie ze stresem c) powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań w szczególnie trudnych sytuacjach d)pozyskiwanie środków finansowych na szkolenia

2	Zwiększenie efektywności współpracy służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a)popularyzacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w placówkach oświatowych i placówkach służby zdrowia b) organizowanie debat, pogadanek c) utworzenie gminnej bazy danych o placówkach i instytucjach świadczących pomoc w sytuacji przemocy w rodzinie
3	Monitorowanie i ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Psary	a)Dokonywania okresowej ewaluacji programu b)Opracowanie i wdrażanie programów naprawczych c)Inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy d)Korzystanie z doświadczeń innych gmin realizujących opracowane i wdrożone przez siebie programy przeciwdziałania przemocy,

Wskaźnik osiągnięcia celu:

- liczba osób profesjonalnie przygotowanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy domowej

2.5.2.Przewidywane efekty realizacji program

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy
8. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

2.5.3.Realizatorzy Programu

- Pełnomocnik ds. Uzależnień
- Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach

- Urząd Gminy Psary
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sąd Okręgowy w Katowicach
- Sąd Rejonowy w Będzinie
- Prokuratura Rejonowa w Będzinie
- Komisariat Policji w Wojkowicach,
- Komenda Powiatowa Policji w Będzinie,
- Szkoły i inne placówki oświatowe w Gminie Psary,
- Świetlica Integracyjna w Psarach
- Placówki służby zdrowia publiczne i niepubliczne,
- Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli
- Lokalne media

2.5.4. Podsumowanie i wnioski końcowe:

1. Problemy diagnostyczne w określeniu rzeczywistej skali zjawiska w rodzinie.

Skala rozmiaru przemocy w rodzinie jest bardzo trudna do ustalenia, ze względu na drażliwość problemu i towarzyszący temu zjawisku tabu. Konieczność opracowania metodologii badań wynika ze wskazań Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Nie podało ono metod diagnozowania skali przemocy na terenie Gmin, których ma zostać opracowany system wsparcia instytucjonalnego. Pozostawiono to w gestii wykonawcy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W strategii diagnozującej podaje natomiast elementy które powinny być uwzględnione w realizacji diagnozy (KPPwR 2006:8) :

- zebranie informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie dotyczących:

a) skali zjawiska w podziale na kategorie ofiar

b) identyfikacji ofiar

c) identyfikacji sprawców

- badanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie

- zbadanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą w tym zbadanie istniejących przeszkód w zakresie pomagania ofiarom przemocy

- odnośnie sprawców przemocy program zaleca analizę takich zagadnień jak:

a) historia relacji w których występuje przemoc oraz poprzednich związków,

b) historia interwencji związanych z przemocą,

c) doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków

d) historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,

e) historia agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych,

f) kontakty z wymiarem sprawiedliwości

g) historia edukacyjno – zawodowa

Obecna wiedza pozwala wyprowadzić następujące wnioski:

- w okresie zmian społecznych w rodzinie uaktywniły się i pojawiły z większą częstotliwością wewnątrzrodzinne relacje oparte na przymusie oraz tendencje doprowadzające do rozpadu rodziny. Zmiany społeczne spowodowały kryzys wartości i zasad w funkcjonowaniu rodziny. Ewolucja norm i obyczajów wpłynęła na pojawienie się destrukcyjnych zachowań w rodzinie.

- uzależnienie ekonomiczne od partnerów życiowych spowodowało zaostrzenie relacji

opartych na przymusie. Doprowadziło to do pojawienia się sytuacji konfliktowej w rodzinie. Przymus ekonomiczny prowadzi do pozostawiania ofiar przemocy w związkach dla nich trudnych. Powoduje to nie tylko ich cierpienie, ale także utrwalanie poczucia bezradności i braku perspektyw.

- kryzys rodzin, w których pojawiła się przemoc w dużej części dotyczy czterdziesto i pięćdziesięciolatków ,

2. Przeciwdziałanie przemocy w Gminie Psary – wnioski ogólne:

W codziennej działalności, związanej z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie niewątpliwie pomaga istniejące już w gminie zaplecze. Jest ono konsekwentnie od lat rozbudowywane. Istnieje natomiast konieczność zbudowania w gminie trwałego i spójnego lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym celu opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Psary. Pozwoli to na zintegrowanie działań i kompetencji wielu służb i w rezultacie zmniejszenia skali zjawiska przemocy w gminie.

Kilkuletnie doświadczenia w pracy z osobami pokrzywdzonymi w skutek przemocy w rodzinie wskazują na to, że model pomagania sprawdza się. Potwierdza się fakt, że osoby pokrzywdzone potrzebują indywidualnego długotrwałego kontaktu. W całym procesie wychodzenia z trudnej sytuacji życiowej jest uzyskanie wsparcia – w tym środowiskowego. Równie ważne jest podejmowanie pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie. Dlatego edukacja i terapia osób stosujących przemoc jest celem do zatrzymania przemocy i zmiany zachowań jest społecznie pożądana. Niezwykle ważne jest też objęcie profesjonalną pomocą świadków przemocy w rodzinie, którymi są głównie dzieci. Istnieje bowiem prawdopodobieństwo powielania przez nie negatywnych wzorów zachowań przemocowych. Praca z osobami doznającymi przemocy dla profesjonalnej kadry (pracownicy socjalni) jest bardzo trudna

i wyczerpująca psychicznie. Osoby pracujące z tak trudnymi problemami powinny także być objęte systematycznym szkoleniem i pomocą psychologiczną np. w formie superwizji. Ważnym elementem w procesie pomagania osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej, jest współpraca z innymi służbami i instytucjami (np. policja, sąd, prokuratura) .

Z dotychczasowych doświadczeń wynika również, że:

- wbrew obowiązującym w społeczeństwie mitom, przemoc występuje we wszystkich grupach społecznych,
- w większości przypadków przemocy towarzyszy problem uzależnienia od alkoholu, dotyczy on najczęściej sprawcę przemocy,
- znacznie trudniej jest przerwać przemoc gdy rodzina jest całkowicie ekonomicznie uzależniona od sprawcy , nie ma wsparcia w rodzinie lub w otoczeniu
- w grupie osób objętych pomocą są i takie, które charakteryzują się niskim poziomem umiejętności rozwiązywania problemów życiowych i dlatego tak ważne jest pomaganie i wspieranie ich działań w procesie „wychodzenia z przemocy”
- po pomoc najczęściej zgłaszają się ofiary tzw. „gorącej przemocy” (fizycznej),
- zwiększa się świadomość społeczna kobiet, częściej korzystają one ze swoich praw i szukają pomocy,
- najtrudniej jest pomóc osobom doznającym przemocy, które znajdują się na trzecim poziomie wiktylizacji (przyjmowanie tożsamości ofiary)
- część osób doznających przemocy popada w pułapkę uzależnienia od alkoholu, leków, ponieważ sięgając po nie sądzą , że poradzą sobie z przemocą

2.6. Źródła finansowania

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania zadań służących ochronie przed przemocą, w oparciu o środki uzyskane z zezwolenia na alkohol, dotacje celowe oraz wykorzystywane będą środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

Proponuje się aby w roku kalendarzowym przeznaczyć do 5 % z dochodów gminy zaplanowanych w budżecie z tytułu opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dysponentem w/w środków jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Sporządził
Aleksander Koćwin

**Załącznik Nr 3
do Uchwały
Nr XXXVIII / 301 /2009
RADY GMINY PSARY
z dnia 23.12. 2009 rok**

PLAN WYDATKÓW
GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
2010 r

Rozdział 85154
/ Przeciwdziałanie Alkoholizmowi /

§ 4010

WYNAGRODZENIE OSOBOWE PRACOWNIKÓW

- 71.500,-zł.

1 etat Pełnomocnika ds.Uzależnień
1 etat Młodszy Wychowawca
nagroda jubileuszowa

§ 4040

DODATKOWE WYNAGRODZENIA ROCZNE - 5.000,-zł.

§ 4110

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE - 11.656,-zł.

§ 4120

SKŁADKI NA FUNDUSZ PRACY - 1.868,-zł.

§ 4170

WYNAGRODZENIA Z TYTUŁU UMÓW - 17.500,-zł.

t.j.

umów zleceń, umów o dzieło z osobami fizycznymi

Specjaliści :

1. terapeuta, prawnik, pedagodzy, psycholog, psychiatra, logopeda, biegli sądowi (psychiatra, psycholog), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, programista – informatyk,

§ 4210

ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA -12.640,-zł.

t.j. w tym :

zestaw komputerowy (laptop), sprzęt audio –wizualny, artykuły biurowe dla Punktu Konsultacyjnego, świetlicy , nagrody dla uczestników konkursów, programów profilaktycznych, festynów itp. / o tematyce związanej z Przeciwdziałaniem Alkoholizmowi, Agresji i Przemocy/, środki czystości, wyposażenie apteczki, papier, tonery do drukarki i ksero, alkomat .

§ 4260

ZAKUP ENERGII - 11.100,-zł.

t.j. w tym :

dostawy energii elektrycznej, gazu, wody

§ 4300

ZAKUP USŁUG POZOSTAŁYCH - 14.786-zł.

t.j.

wycieczki, opłaty za usługi pocztowe, telefoniczne, internetowe, usługi reklamowe, informatyczne, programy informacyjno – edukacyjne i krótka interwencja, festyn rodzinny, szkolenia, umowy z

firmami usługowymi, usługi kominiarskie, wywóz nieczystości płynnych, śmieci, konserwacja sprzętu p – poż, instalacji gazowych, instalacji CO, konserwacja kserokopiarek i wymiana części, aktualizacja programów komputerowych, opłaty za konserwację i naprawę telefonów, zakup alkomatu.

§ 4360

OPLATY Z TYTUŁU USŁUG TELEFONII KOMÓRKOWEJ - 700,- zł.

§ 4370

OPLATY Z TYTUŁU USŁUG TELEFONII STACJONARNEJ - 2.000,- zł.

§ 4410

PODRÓŻE SŁUŻBOWE - 750,-zł.
t.j. w tym:

bilety autobusowe, miesięczne, delegacje

§ 4430

RÓŻNE OPLATY I SKŁADKI -1000-zł
t.j. w tym :

opłaty ubezpieczenia sprzętu komputerowego będącego w Punkcie Konsultacyjnym, rzeczowe.

§ 4700

SZKOLENIE PRACOWNIKÓW - 1.000,- zł.

§ 4740

ZAKUP MATERIAŁÓW PAPIERNICZYCH DO DRUKAREK I KSERO - 1.000,- zł.

§ 4750

ZAKUP AKCESORIÓW KOMPUTEROWYCH - 1.500,- zł.

Razem : 154.000,-zł

Ogółem : Dział 851

Rozdział 85153 - 6.000,-zł.

Rozdział 85154 - 154.000,-zł.

160.000,- zł.